

DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2018/5260

Karar No : 2022/1617

DAVACI : Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB)**VEKİLİ** :
Selanik Caddesi No:19/1 Kızılay Çankaya/ANKARA**DAVACI YANINDA MÜDAHİL** : TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası - ANKARA**VEKİLİ** :**DAVALILAR** : 1- Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı - ANKARA**VEKİLİ** :

2- Türk Standartları Enstitüsü (TSE) - ANKARA

VEKİLİ :**DAVANIN KONUSU :**

1. 02.05.2018 tarihli, 30409 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayımlanan TS 10970 Formlar-Yapı Kullanma İzin Belgesi Standardına ve TS 8737 Yapı Ruhsatı Standardına ilişkin tebliğin **2. maddesinin** ve anılan madde ile yürürlüğe giren **18.12.2017 tarihli TS 8737 Yapı Ruhsatı Standardının** iptali istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI : Yapı ruhsatı formundan yapı sahibinin, müteahhidin, şantiye şefinin, proje müellifleri ve fenni mesullerin ıslak imzalarının kaldırılması nedeniyle ruhsat veren idarelerin denetiminin zayıflayacağı, proje müelliflerinin telif haklarının yok sayıldığı imzalamadıkları bir formdan sorumlu tutulmalarının mümkün olmadığı, ruhsat formlarının inşaaata başlama tarihi de işlenerek onaylı örneklerinin bir ay içinde ilgili meslek odasına gönderilmesine ilişkin düzenlemesinin kaldırılmasının İmar Kanunu'nun 28. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

DAVALI ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI'NIN SAVUNMASI : Davanın süresinde açılmadığının irdelenmesi gerektiği, imzaların kaldırılmasının temel gerekçesinin bürokrasinin azaltılması olduğu, kaldı ki yapı ruhsatı düzenleme aşamasında ilgili kişilerden taahhüname alındığından sorumlulukların bu çerçevede devam ettiği, proje müelliflerinin telif haklarına ilişkin dava dilekçesinde yer alan iddialara karşılık olarak ise taraf ile müellif arasında imzalan proje sözleşmesinde telif hakkının devrine ilişkin hükmün bulunması zorunluluğu bulunduğundan, proje müelliflerinin herhangi bir hakkının ihlal edilmediği, ayrıca ruhsatın usulüne uygun düzenlenmesinden sorumlu tutulmayacakları savunulmuştur.

DAVALI TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜ'NÜN SAVUNMASI : Standart tasarısına ilişkin 1. mütalaa dağıtım listesinin 123 ve 124. sırasında ilgili odaların yer aldığı, dolayısı ile görüşlerinin alınmadığı yönündeki iddianın gerçeği yansıtmadığı, 11.12.2001 tarihli Bakanlar Kurulu prensip kararı ile "Türkiye'de Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Reform Programı" çerçevesinde oluşturulan Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) Teknik

Komiteler Eylem Planı'nın iki sayılı Eyleminde yer alan 'Başta belediyeler olmak üzere imar planı onaylayan ve inşaat izinlerini veren kurum ve kuruluşlardaki bürokratik gecikmelerin azaltılması' ve Hükümetin 180 günlük eylem planında yer alan 'İnşaat izin süreçlerinin kısaltılması ve hızlandırılması amacıyla yönelik olarak yapı ruhsatı formunda yer alan 20 adet imza sayısının 1 (bir)'e **indirilmesi** eylemi' kapsamında bürokratik gecikmelerin önlenmesi amacıyla dava konusu işlemlerin kabul edildiği, standardın kabulüne ilişkin sürecin mevzuata uygun olarak sonlandırıldığı, davacı tarafın bütün iddialarının dayanağının bulunmadığı, yürütmenin durdurulması ve dava konusu işlemlerin iptali talebinin reddi gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ**DÜŞÜNCE**

Dava konusu edilen düzenlemelerin İmar Kanunu'nun 28. maddesine, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin 55. maddesine ve Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'nin 7. maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin iptali gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI**DÜŞÜNCE**

Dava, 02/05/2018 tarih ve 30409 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan TS 10970 Formlar-Yapı Kullanma İzin Belgesi Standardına ve TS 8737 sayılı Yapı Ruhsatı Standardına İlişkin Tebliğ'in 2. maddesi ve anılan madde ile yürürlüğe giren 18/12/2017 tarih ve TS 8737 sayılı Yapı Ruhsatı Standardının iptali istemiyle açılmıştır.

3194 sayılı İmar Kanununun "Müelliflik, fenni mesuliyet, şantiye şefliği, yapı müteahhitliği ve kayıtlar" başlıklı 28. maddesinin, beşinci fıkrasında: "Fenni mesuller, uzmanlık alanlarına göre yapım işlerinin denetimine ilişkin ayrıntılı bütün belgeler ile mimarlık ve mühendislik hizmetleri raporunu idareye vermek ve yapı kullanma izin belgesini imzalamak mecburiyetindedir. Yapıya ilişkin bilgiler, ilgili idarece, etüt ve proje müelliflerinin, fenni mesullerin, yapı müteahhitlerinin ve şantiye şefi mimar veya mühendisin üyesi bulunduğu meslek odasına, üyelik kayıtlarına işlenmek üzere bildirilir." hükmüne, onuncu fıkrasında: "Fenni mesullerce denetime ilişkin mimarlık ve mühendislik raporları hazırlanan, yapı sahibi, fenni mesuller ve ilgili idare elemanlarının birlikte düzenlediği tespit tutanağı ile tamamlandığı belirlenen, ancak, yapı müteahhidinin yapım işlerinden doğan vergi ve sigorta primi borçlarının ve diğer sorumluluklarının gereğinin yerine getirilmemesi sebebiyle yapı kullanma izin belgesi verilmesi işlemleri tamamlanamayan yapılar için, yapının müteahhidi olmayan yapı sahibinin talebi üzerine, ilgili idarece durum tespit edilerek yapı kullanma izin belgesi verilir. Bu belgenin bir örneği, ilgili kurumlara ve ilgililerin kayıtlarına işlenmek ve değerlendirilmek üzere ilgili meslek odalarına ve Bakanlığa gönderilir." kuralı yer almış; Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin "Yapı ruhsatı işlemleri" başlıklı 55. maddesinin 11. fıkrasında: "Ruhsat eki projeleri değiştirir nitelikteki ruhsat başvuruları hariç ruhsat süresi içerisinde; yapı sahibi, müteahhidi, şantiye şefi ve fenni mesul değişikliği başvurularında ruhsat eki projelerin yeniden onaylanması etüt ve proje müelliflerinin yapı ruhsatlarında imzalarının yeniden alınması gerekli değildir." kuralı, Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin "Proje müellifinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7. maddesinde: "Proje müellifi, yapı ruhsatına esas olan uygulama projelerini ve zemin etüdü raporları da dâhil

Esas No : 2018/5260

Karar No : 2022/1617

olmak üzere her türlü etüde dayalı çalışmalarını mevzuata uygun olarak yapmak ya da yaptırmak, ilgili meslek odasına üyeliğinin devam ettiğine dair taahhütnamesi ile mesleki kısıtlılığı olmadığına dair taahhütnamesi ile birlikte, incelenerek uygunluk görüşünü bildirmek üzere yapı denetim kuruluşuna vermek ile görevlidir.

(2) Ruhsat eki projelerin birbiri ile uyumlu olması şarttır. Birbiri ile uyumlu olmayan projelerden doğan sorumluluk, öncelikle proje müelliflerine ait olmak üzere, sırası ile yapı denetim kuruluşuna, proje ve uygulama denetçisi mimar ve mühendislere ve ilgili idareye aittir." kuralı yer almıştır.

Yukarıda anılan 3194 sayılı Kanun'un 28. maddesinin 5. fıkrası uyarınca fenni mesullerin uzmanlık alanlarına göre yapım işlerinin denetimine ilişkin ayrıntılı bütün belgeler ile mimarlık ve mühendislik hizmetleri raporunu idareye vermek ve yapı kullanma izin belgesini imzalamak zorunda oldukları kuralı açıkça yer almasına rağmen, dava konusu değişiklikle, yapı sahibinin, müteahhidinin, şantiye şefinin, yapı denetçilerinin ve proje müelliflerinin ıslak imzalarının kaldırılmasında anılan Yasa hükmü ve mevzuat kurallarına uygunluk görülmemiştir.

Diğer taraftan, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin 55. maddesinde yapı ruhsatı eki yapı ruhsatı eki projeleri değiştirir nitelikteki ruhsat başvuruları hariç olmak üzere ruhsat süresi içerisinde; yapı sahibi, müteahhidi, şantiye şefi ve fenni mesul değişikliği başvurularında ruhsat eki projelerin yeniden onaylanması ile etüt ve proje müelliflerinin yapı ruhsatlarında imzalarının yeniden alınmasının gerekli olmadığı kuralı, yapı ruhsatında ve projelerde imzası bulunan kişilerin değişikliği durumunda projelerin yeniden onaylanmasının ve yapı ruhsatındaki imzaların yeniden alınmasının ise zorunlu olmadığına ilişkin olup, yapı ruhsatının ilk düzenlendiği aşamada imzaların alınmasının zorunluluğunu kaldırmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemlerin iptaline karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

USUL YÖNÜNDEN: TS 10970 Formlar-Yapı Kullanma İzin Belgesi Standardına ve TS 8737 "Yapı Ruhsatı" Standardına İlişkin Tebliğ'in 02.05.2018 tarihli Resmi Gazete de yayımlanması üzerine 29.06.2018 tarihinde görülmekte olan davanın süresinde açıldığı anlaşılmıştır.

ESAS YÖNÜNDEN:

MADDİ OLAY : 02.05.2018 tarihli, 30409 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayımlanan TS 10970 Formlar-Yapı Kullanma İzin Belgesi Standardına ve TS 8737 Yapı Ruhsatı Standardına ilişkin tebliğin **2. maddesi** ile yürürlüğe giren **18.12.2017 tarihli TS 8737 Yapı Ruhsatı Standardında "yapı sahibinin, yapı müteahhidinin, şantiye şefinin, yapı denetçilerinin ve proje müelliflerinin ıslak imzalarının"** kaldırıldığı görülmektedir.

Esas No : 2018/5260

Karar No : 2022/1617

Bu nedenle, TS 10970 Formlar-Yapı Kullanma İzin Belgesi Standardına ve TS 8737 Yapı Ruhsatı Standardına ilişkin tebliğin **2. maddesinin** ve getirilen değişikliğin iptali istemiyle görülmekte olan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT: 3194 sayılı Kanun'un "Müelliflik, fenni mesuliyet, şantiye şefliği, yapı müteahhitliği ve kayıtlar" başlıklı **28. maddesinin son fıkrasında:** "Yapı sahibi, ruhsat süresi dolmamış olan bir yapının etüt ve proje müellifliği, yapı müteahhitliği ve şantiye şefliği görevlerinden herhangi birini üstlenmemiş ise bütün sorumluluk, ilgisine göre etüt ve proje müelliflerine, yapı müteahhidine, şantiye şefine ve ilgili fenni mesullere aittir." hükmüne yer verilmiştir.

- Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin **4. Maddesinde:** "şşş) Sicil durum taahhütnamesi: Proje müelliflerinin, şantiye şeflerinin, fenni mesullerin, müteahhitlerin mesleki kısıtlılığının olmadığını ve yetki sınırını aşmadığını taahhüt ettiği beyannameyi" ifade etmektedir.

- Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin "Yapı ruhsatı işlemleri" başlıklı **55. maddesinin 11. fıkrasında:** "Ruhsat eki projeleri değiştirir nitelikteki ruhsat başvuruları hariç ruhsat süresi içerisinde; yapı sahibi, müteahhidi, şantiye şefi ve fenni mesul değişikliği başvurularında ruhsat eki projelerin yeniden onaylanması etüt ve proje müelliflerinin yapı ruhsatlarında imzalarının yeniden alınması gerekli değildir." kuralı yer almıştır.

Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin "Proje müellifinin görev ve sorumlulukları" başlıklı **7. maddesinde:** "Proje müellifi, yapı ruhsatına esas olan uygulama projelerini ve zemin etüdü raporları da dâhil olmak üzere her türlü etüde dayalı çalışmaları mevzuata uygun olarak yapmak ya da yaptırmak, ilgili meslek odasına üyeliğinin devam ettiğine dair taahhütnamesi ile mesleki kısıtlılığı olmadığına dair taahhütnamesi ile birlikte, incelenerek uygunluk görüşünü bildirmek üzere yapı denetim kuruluşuna vermek ile görevlidir.

(2) Ruhsat eki projelerin birbiri ile uyumlu olması şarttır. Birbiri ile uyumlu olmayan projelerden doğan sorumluluk, öncelikle proje müelliflerine ait olmak üzere, sırası ile yapı denetim kuruluşuna, proje ve uygulama denetçisi mimar ve mühendislere ve ilgili idareye aittir." kuralına yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME: 3194 sayılı Kanun'un amacı, yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak olup, belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak imar planları ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapılar anılan Kanun hükümlerine tabidir

Kanun kapsamındaki bütün yapılar açısından ise, istisnalar haricinde yapı ruhsatı alınması mecburidir.

Bir taşınmaz üzerinde yapı yapılabilmesi için kural olarak taşınmazın imar planı kapsamında fonksiyonun belirlenmesi gerekmekte, daha sonra imar planına dayalı olarak yapılacak uygulama işlemleri (parselasyon, ifraz- tevhit vb.) neticesinde taşınmazın inşaata elverişli hale gelmesi sağlanmalıdır.

Yapı sahiplerince, inşa edilecek yapıya ilişkin öncelikle dilekçe ile ilgili idareye müracaat edilmekte ve başvuru esnasında tapu, mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri ile aranan diğer belgelerin idareye sunulması gerekmektedir.

Yapının, düzenlenecek yapı ruhsatına ve eki projelere uygun şekilde inşa edilmesi

gerekmektedir. Zira deprem kuşağında yer alan Ülkemiz açısından sağlıklı bir çevre ile can ve mal güvenliğinin sağlanabilmesini teminin yukarıda yer verilen sürecin düzgün şekilde işletilmesi gerekmektedir.

Anılan zincirleme süreçte ise, işin içerisine farklı sùjeler girmekte olup, yapıların fen bakımından düzgün yapılabilmesi açısından fenni mesullerin (inşaat, elektrik mühendisi vb.) sorumluluğu önem kazanmaktadır.

Bu itibarla gör÷lmekte olan davada, uyuşmazlığın hukuka uygunluk denetimi yapılırken; davacı tarafın iddiası, davalıların savunmaları ve Dairemizin değerlendirmesine yer verilmek suretiyle inceleme yapılacaktır.

a) Davacı tarafın iddiası: Düzenlemenin şekil yönünden hukuka aykırı olduğu, zira görüşlerinin alınmadığı, yapı ruhsatı formlarında yapı sahibinin, müteahhidin, şantiye şefinin, proje müellifleri ve fenni mesullerin ıslak imzalarının bulunduğu haneler kaldırıldığı, sadece anılan kişilere ilişkin bilgilerin yer aldığı kısımların kaldığı; bu nedenle, yapı üretim sürecinde yer alan mühendis ve mimarların mesleki emek ve tecrübeleri ile ürettiği projeleri üzerinde tasarruflarının kısıtlandığı, yapı denetim olanağının yok edildiği, buna karşılık Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği ekinde yer alan "Yapı Ruhsatı Formu Eki:Açıklamalar" kısmında; "... *Mimari proje müellifleri diğer görevliler ile birlikte bu formun usulüne uygun doldurulmasından sorumludur...*" ibaresinin yer aldığı, mimari proje müelliflerinin imzalamadıkları hatta hiç görmeyecekleri bir belgenin düzenlenmesinden sorumlu tutulmalarının hukuk kuralları ile bağdaşmadığı, ilgili idarelerin veya meslek odalarının birlikte yürütmesi gerektiği süreçteki sorumluluğun anılan kişilere yüklenmesinin mümkün olmadığı, öte yandan proje müelliflerinin imzalarının yapı ruhsatı sürecinden çıkarılması nedeniyle, yapı ruhsatı başvurusunda sunulan projelerdeki isimlerin gerçek olup olmadığı ve müellifin onayının bulunup bulunmadığının denetlenemeyeceği ileri sür÷lmektedir.

Ayrıca imzaların alındığı süreçte dahi mühendis/mimar olmayan yahut yetkisiz kişilerce hazırlanan projelere dayalı yapı ruhsatlarının verildiği gör÷ldüğünden, sahteciliğin önünün açılmasına neden olan değişiklikte kamu yararı ve güvenliğine uyarlık bulunmadığı, değişikliğin gerekçesinin ise bürokrasinin azaltılması olarak ileri sür÷lmesinin kabul edilemez olduğu, zira hem fenni mesullerin mesleki hak ve yetkilerinin kısıtlandığı hem denetim süreçlerine zarar verildiği iddia edilmektedir.

Yine imzaların kaldırılması hususunun 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile korunan hakların ihlaline neden olacağı, değişiklikler ile mühendis ve mimarların yapı ruhsatları üzerindeki denetimlerinin yok edilmesinin yanı sıra, yapı sahiplerinin de imzasının kaldırılması nedeniyle yapı sahiplerince hangi projeye dayalı ruhsat alındığının kontrol edilememesi sonucuna ulaşılabileceğinden ağır mülkiyet hakkı ihlallerinin ortaya çıkacağı, idarelerin de denetiminin zayıflayacağı ortada olup, düzenlemelerde kamu yararına uyarlık bulunmadığı gibi, anılan değişiklikte İmar Kanunu'nun 28. maddesinin son fıkrasına, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 55. maddesinin 11. fıkrasına, Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 7. maddesinin 1. ve 2. fıkrasına da aykırılık bulunduğu ileri sür÷lmektedir.

a) Davacı yanında müdahilin iddiaları: Dava konusu edilen düzenleme ile İnşaat Mühendisleri Odasınınca uzun süredir engellenmeye çalışılan sahteciliğin önünün

Esas No : 2018/5260

Karar No : 2022/1617

açıldığı, son yıllarda yapılan denetimlerde, sahteliği tespit edilen diploma, denklik belgesi, taahhütname vb. belgelere yönelik kişiler hakkında 65 ayrı suç duyurusu dosyasının bulunduğu, yine inşaat mühendisi unvanı kullanılarak sahte şantiye şefi taahhütname verilmesi nedeniyle ceza yargılamalarının devam ettiği (iddiaya yönelik belgelerin dilekçeye eklendiği görülmüştür.), inşaat mühendisliğinin can ve mal güvenliği ile yakından alakalı olduğu ve yapılan işin sonuçlarının çok ağır olduğu, yapı ruhsatlarından imzaların kaldırılması neticesinde, halihazırda zor tespit edilen sahteciliğin belirlenmesinin ve engellenmesinin imkansız hale geleceği, dünyanın en aktif deprem kuşakları üzerinde bulunan ülkemizde doğal afet durumlarında inşaat mühendisliği mesleğinin uygulanmasındaki denetimsizliğin, binlerce vatandaşın can ve mal kaybına neden olacağı ileri sürülmektedir.

b) Davalı tarafın savunması: İmar Kanunu ve Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği ekinde yer alan düzenlemelerde yetkili kişiler tarafından "taahhütname" düzenlemedikçe yapı ruhsatı düzenlenemeyeceği hüküm altına alınmış olup, anılan Yönetmeliğin 57. maddesinin 20. fıkrasında; idarelerce, yapı ruhsatı düzenleme aşamasında her proje için, proje müelliflerinden, fenni mesullerden ve fen adamlarından, şantiye şefleri ile yapı müteahhitlerinden mevzuata aykırı uygulama sebebiyle süreli veya süresiz olarak mesleki faaliyet haklarının kısıtlı olmadığına ilişkin Yönetmelik ekinde yer alan Ek-1 ve Ek-8 sayılı sicil durum taahhütnamesinin isteneceği, gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilen mimar ve mühendislerin işlemlerinin ise tazmin ve hukuki sorumluluğu kendilerine ait olmak üzere iptal edileceği ve bu kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulacağına kurala bağlandığı belirtilmektedir.

Öte yandan, Yönetmelik ekinde yer alan yapı ruhsatı formunda da; "3194 sayılı İmar Kanunu'nun ilgili maddelerine göre işlemleri tamamlanmış olup, yapı müteahhidinin, şantiye şefinin, proje müelliflerinin, fenni mesullerin ve/veya yapı denetim kuruluşunun yetkili yapı sorumlularının taahhütname alınarak yapı ruhsatı verilmiştir. Taahhütnameelerde yer alan imzalar, imar mevzuatı kapsamında belirlenen sorumluluklar ve ilgililer arasında yapılan ruhsat eki sözleşmeler açısından taahhüt niteliği taşımaktadır..." ifadesine de yer verildiğinden, yapı ruhsatı formunda imzalar alınmasa da, ilgili kişilerin sorumlulukları devam edeceğinden yapı sürecine ilişkin denetimin zayıflayacağına ilişkin iddiaların dayanağı bulunmadığı savunulmaktadır.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 55. maddesinin 11. fıkrasının ise, dava konusu edilen düzenlemelerden önce mevcut olan bir kural olup, anılan maddenin yeni düzenlemeye göre revize edileceği belirtilmiştir.

Yine yapı ruhsatı alınması aşamasında mimari projenin zaten yapı sahibince idareye sunulduğu açık olup, yapı ruhsatında imzasının kaldırılması nedeniyle yapı sahibince hangi projeye ilişkin ruhsat alındığının kontrol edilemeyeceği iddiasında mesnedinin bulunmadığı beyan edilmiştir.

Proje müellifleri açısından ileri sürülen iddialara ilişkin olarak ise, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 66. maddesinin 10. fıkrasında: "Bu Yönetmelik kapsamında müellif ile akdedilen proje sözleşmesinde fikir ve sanat eseri telif hakkının devrine ilişkin hükmün yer alması zorunludur. Sözleşme olmadığı veya sözleşmede herhangi bir hükmün yer almadığı takdirde, müellifin fikir ve sanat eseri telif hakkından 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve

Sanat Eserleri Kanunu uyarınca feragat ettiği varsayılır." kuralına yer verilmiş olup, müellif ile akdedilen proje sözleşmesinde fikir ve sanat eserinin telif hakkının devrine ilişkin hükmün yer alması zorunluluğu getirilerek telif haklarının korunduğu, projelerin başka müelliflerce tadil edilmesinin sözleşme aşamasında engellendiği savunulmuştur.

c-Dairemizin değerlendirmesi: 3194 sayılı Kanun'un 28. maddesinin 5. fıkrası uyarınca fenni mesullerin uzmanlık alanlarına göre yapım işlerinin denetimine ilişkin ayrıntılı bütün belgeler ile mimarlık ve mühendislik hizmetleri raporunu idareye vermek ve yapı kullanma izin belgesini imzalamak mecburiyetinde oldukları hükme bağlanmıştır.

Öte yandan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin 55. maddesinde yapı ruhsatı eki yapı ruhsatı eki projeleri değiştirir nitelikteki ruhsat başvuruları hariç olmak üzere ruhsat süresi içerisinde; yapı sahibi, müteahhidi, şantiye şefi ve fenni mesul değişikliği başvurularında ruhsat eki projelerin yeniden onaylanması ile etüt ve proje müelliflerinin yapı ruhsatlarında imzalarının yeniden alınmasının gerekli olmadığı kurala bağlanmıştır.

Yukarıda yer verilen 28. maddede yapı kullanma izin belgelerinin imzalanılması mecburiyeti kanun koyucu tarafından sarih şekilde düzenlenmekte iken, anılan belgenin düzenlenme sürecinin yapı ruhsatından da sonraki aşama olduğu dikkate alındığında, fenni mesullerin yapı ruhsatlarında evleviyetle bulunması gereken imzalarının formlardan kaldırılmasında mevzuata uyarlık bulunmamıştır.

Yönetmelik ekinde yer alan yapı kullanma izni belgesi formlarında halen ilgili kişilerin imza hanelerinin bulunduğu görüldüğünden, yapı ruhsatı formunda belirtilen imzalarının kaldırılmasında, idareler tarafından bürokrasinin azaltılması amacı haricinde teknik veya hukuki bir gerekçe ileri sürülememiştir.

Öte yandan yapı ruhsatında ve projelerde imzası bulunan kişilerin değişikliği durumunda projelerin yeniden onaylanmasının ve yapı ruhsatındaki imzaların yeniden alınmasının ise zorunlu olmadığı düzenlendiği yönetmelik hükmünün de yorumundan, yapı ruhsatının ilk düzenlendiği aşamada imzaların alınmasının zorunlu olduğunda kuşku bulunmamaktadır.

Kaldı ki davalı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının savunma dilekçesinde Yönetmeliğin bu hükmünün revize edileceği beyan edilmekle, dava konusu edilen düzenlemelerin mevzuata aykırılığı davalı idarece de dile getirilmiştir.

Bu itibarla anılan mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, fenni mesullerin (veya müellif, yapı müteahhidi vb.) yapı ruhsatı alınması sürecinde sorumlulukları yalnızca projelerin hazırlanması veya taahhütname düzenlenmesi ile sınırlı olmayıp, tüm o sürecin belgeye bağlandığı yapı ruhsatlarında imza atılması suretiyle yapıya ilişkin hususların hukuka ve fenne uygun olduklarının onaylanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Son olarak yapı kullanma izin belgeleri, yapının ruhsat eki projelerine uygun olarak tamamlandığını gösteren ve yapının kullanımına izin veren onaylı belgeyi ifade etmekte olup, fenni mesullerin ve proje müelliflerinin yapı ruhsatı formundan imzalarının kaldırılması neticesinde, yapıya ilişkin yapı ruhsatı formu anılan kişilerin imzasına sunulmayacak olup, yapı kullanma izni belgelerinin bu kişiler tarafından

imzalanmaya devam edilmesi sonucu ortaya çıkacağından, yapının inşa aşamasından kullanımına kadar olan zincirleme süreçte bir kopukluk da meydana gelmektedir.

Zira yönetmelik ekinde yer alan yapı kullanma izin belgelerinde halen bahse konu kişilerin imza hanelerinin yer aldığı kısımlar bulunduğundan, dava konusu düzenlemelerde bu açıdan da hukuka ve kamu yararına uyarlık görülmemiştir.

Öte yandan, davalı Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca, yapı ruhsatı aşamasından önce düzenlenen taahhütnamelerde imzaları bulunan kişilerin sorumluluklarının buradan doğduğu ve yapı ruhsatlarında yeniden imzalarının alınmasının gerekli olmadığı savunulmuş ise de; davacı yanında müdahil olarak davaya katılan İnşaat Mühendisleri Odasınca sunulan belgelerin incelenmesinden, uygulamada idareye sunulan taahhütnamelerinde sahte olabilme ihtimalinin bulunduğu görüldüğünden, yapılaşmaya ilişkin sürecin can ve mal güvenliği açısından hayati olduğu dikkate alındığında, fenni mesullerin, şantiye şeflerinin ve proje müelliflerinin yapı ruhsatlarında imzalarının bulunması son derece önem arz etmektedir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Dava konusu 02.05.2018 tarihli, 30409 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayımlanan TS 10970 Formlar-Yapı Kullanma İzin Belgesi Standardına ve TS 8737 Yapı Ruhsatı Standardına ilişkin Tebliğin 2. maddesinin ve bu düzenlemeye dayanılarak uygulamaya konulan TS 8737 Yapı Ruhsatı Standardının, "yapı sahibinin, yapı müteahhidinin, şantiye şefinin, yapı denetçilerinin ve proje müelliflerinin ıslak imzalarının kaldırılmasına yönelik değişikliğe ilişkin kısmının, **İPTALİNE**,

2. Ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 373,70-TL TL yargılama giderinin davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesine,

3. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 4,500-TL vekâlet ücretinin davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesine,

4. Posta giderleri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine,

5. Bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere, 16/02/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.